

SONDAJE NON-PROBABILISTE

Stud. Master AMP

ISAIC- MANIU ALEXANDRU
web www.amaniu.ase.ro
e-mail AL.ISAIC-MANIU@CSIE.ASE.RO

■ Metodele de **eșantionare non – aleatoare** mai sunt denumite, **sondaje non – probabilistice**, **sondaje dirijate**, **sondaje empirice**, **sondaje subiective** etc.

■ Toate se bazează pe același **principiu**, respectiv **selecția rațională și voluntară** a unităților, adaptată însă în funcție de tipul de eșantionare

Avantaje ale tehnicilor aleatorii de eșantionare

- Pentru metodele de eșantionare aleatorii era posibilă **calcularea probabilității ca o unitate statistică să fie inclusă** în cadrul eșantionului
- Pentru fiecare parametru al populației, care este o mărime statistică necunoscută, se putea construi **un interval de încredere**
- Pentru fiecare estimator se poate aprecia dacă acesta este **deplasat sau nu**

CONDITIE

- Trebuie să dispunem **de baze de date actualizate**

Eșantionarea non-aleatorie :

□ AVANTAJE

- Este **mai puțin restrictivă**, mai ușor de aplicat
- **Nu implică** luarea în considerare a **reprezentativității** ca finalitate dezirabilă pentru descrierea eșantionului
- Aceste metode de eșantionare lasă în mod uzual **la latitudinea cercetătorului** să decidă care dintre componentele colectivității investigate vor fi selectate
- De aceea, schemele din această categorie sunt folosite preponderent în cazul **cercetărilor exploratorii**, a studierii și cercetărilor realizate prin metoda observării și cercetării calitative

- Întrucât [nu este posibilă calcularea varianței și a deplasării estimatorului](#), singura cale de a **evalua calitatea datelor** obținute este de a le compara cu datele care există dintr-o observare mai veche sau dintr-un alt sondaj
- Aceste tehnici dau rezultate apropiate de eșantionările aleatorii dacă populația este omogenă, iar intervenția cercetătorului în constituirea eșantionului este nesemnificativă

Sondajul “bulgăre de zăpadă” - considerente teoretice

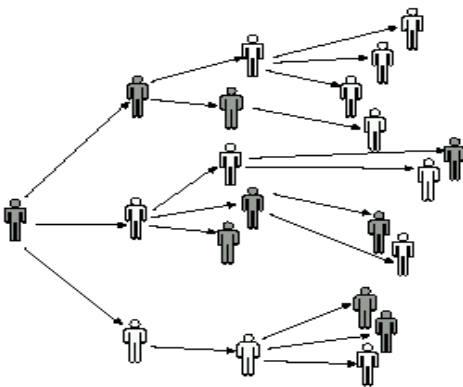
- Sondajul “bulgăre de zăpadă” este o tehnică de înregistrare a datelor ce se utilizează de regulă în cadrul [studiilor de sociologie, psihologie sau management](#)
- **Particularitate:** nu este folosit pentru estimarea caracteristicilor populației generale ci, pentru estimarea caracteristicilor unei rețele de populații în populațiile “ascunse” (rare, greu de identificat).
- Bulgarele de zăpadă , care, împins pe zăpadă își mărește dimensiunea, eșantionul cercetării crește până atinge o dimensiune considerată suficientă de către cercetător..

- Este o formă mai specială utilizată atunci când: [caracteristicile eșantionului sunt mai rare](#) (toxicomanii, persoanele cu boli rare, tinerii neangajați, membrii unor cluburi, elitele, etc)
- [Populația nu poate fi delimitată sau enumerată](#) (de exemplu, persoanele fără adăpost)
- [Cea mai bună metodă de cercetare este contactul personal](#), când se studiază [comportamente, percepții, obiceiuri](#), pentru descrierea unor cazuri “tipice” ce nu pot fi generalizate pentru întreaga populație (o familie tipică dintr-o zonă rurală, o tânără elevă tipică care a migrat din zona rurală în cea urbană în căutarea unor perspective mai bune, problema copiilor subnutriți, problemele de sănătate ale minerilor)..

- Este extrem de dificil sau costurile sunt mai mari pentru a localiza respondenții în aceste situații și, cu atât mai mult să depistăm **rețele personale**
- Principiul de funcționare al acestei metode de eșantionare implică identificarea, de către cercetător, pe baza unor raționamente specifice, a unui număr de respondenți care vor fi intervievați și care, la rândul lor, vor indica (recomanda) alți respondenți care vor face, și ei, obiect al cercetării

•Termenul **populație “ascunsă”**, sau “*foarte rară*” sau “*greu de găsit*”, este utilizat pentru a se referi în general la populațiile despre care **nu există informații oficiale** sau care reprezintă mai puțin de un procent de 2 % din populației

•Datorită rarității lor, acest tip de populație este dificil de identificat, de cercetat și de recrutat pentru cercetarea propusă, datorită, de cele mai multe ori, stigmatizării sociale atribuite, statutului lor legal și lipsei consecințelor vizibile a membrilor lor

Sondajul “bulgăre de zăpadă”

Avantaje:	Dezavantaje:
<p>1. Face posibil accesul la estimarea populației ascunse. Adesea, membrii unei astfel de populații pot fi implicați în activități care sunt considerate deviate, ca de exemplu, consumul de droguri, sau care pot fi vulnerabili, ca de exemplu stigmatizații social, fiind dificil în a-i implica în studii formalizate prin metode tradiționale</p>	<p>1. Problemele reprezentativității și a principiilor eșantionării.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Deoarece unitățile nu sunt extrase aleator, dar sunt dependente de alegerea subiectivă a primilor respondenți aceștia, cele mai multe sondaje “bulgăre de zăpadă” sunt distorsionate ▪ Sondajul “bulgăre de zăpadă” va fi distorsionat prin includerea în eșanțion a acelor indivizi cu interrelaționări, în detrimentul celor care sunt “izolați”
<p>2. Sondajul “bulgăre de zăpadă” poate fi considerat ca fiind economic, eficient</p> <p>EX.:a fost capabil să producă comparații de date internaționale în cercetarea “Avico” folosit în studiul consumatorilor de cocaină</p> <p>Poate fi utilizat pentru examinarea schimbărilor de peste timp.</p> <p>Sondajul “bulgăre de zăpadă” poate, de asemenea, să producă rezultate în profunzime într-un timp scurt</p>	<p>2. Găsirea respondenților și inițierea “canalului de referință”: membrii populațiilor “ascunse” sunt dificil de localizat. Criteriul folosit pentru selecționarea membrilor eșanționului va depinde de natura problemelor cercetate și depinde foarte mult de subiectivismul percepțiilor respondenților inițiali despre implicarea altor subiecți în aceeași activitate</p> <p>3. Angajarea respondenților ca și asistenți informali ai cercetării</p>

- De asemenea, devine posibilă cercetarea populațiilor “greu de găsit” sau “ascunse” ca : *membrii unor cluburi, liderii politici dintr-o anumită zonă geografică, membrii unei organizații, comunitățile virtuale, comunități etnice, elitele din diferite domenii, copii supradotați, stigmatizații social, studierea migrantilor ilegali, tineri care practică sporturi exclusiviste (golf, patinaj, hochei, etc), rețelele politice, etc.*
- Situațiile cele mai des întâlnite în care s-a apelat la această metodă neprobabilistică sunt: cercetarea toxicomanilor, a persoanelor cu boli rare, copii bolnavi de SIDA, etc.

Metoda de eșantionare bazată pe accesibilitate

Principiul eșantionării bazate pe accesibilitatea respondenților, constă în **selectarea deliberată** a unităților din rândul populației de interes disponibile la un moment dat și într-un anumit loc.

- De exemplu, într-un magazin se interviuează doar acele persoane care sunt dispuse să acorde timpul necesar completării chestionarului aferent sondajului :
 - chestionarea studenților din anul I aflați la ore
 - persoanele care intra la cinematograful
 - primele zece mașini care intră într-un parc auto
 - primii zece oameni la un eveniment sportiv
 - femeile din primul rând de la un concert
 - primii o sută de cumpărători ce intră în supermarket, etc.

- Acest tip de sondaj este utilizat pentru testarea unui chestionar înaintea aplicării în populația generală, în cercetările explorative, preliminare
- Sondajul bazat pe accesibilitatea respondenților este ușor de implementat
- De exemplu, pentru evaluarea unui program pentru părinți, putem selecta un eșantion alcătuit pe baza disponibilității în rândul mamelor angajate, al celor casnice, mamelor singure, sau mamelor care au mai mult de trei copii, obținându-se astfel puncte de vedere diferite

Sondajul pe bază criteriilor raționale de selecție

- **Principiul** acestei metode de eșantionare este dat de faptul că, cercetătorul face selecția funcție de anumite criterii (sau liste de atribute) pe care el le consideră a fi reprezentative pentru populația țintă considerată a fi, în cele mai multe dintre cazuri, foarte greu de localizat și recrutat pentru studiu sau sunt considerați a fi foarte apropiați de obiectivele investigației.
- Reprezentativitatea depinde în mod direct de abilitatea cercetătorului de a selecta cazurile la care se întâlnesc criteriile particulare, cel care introduce distorsiunea fiind însăși cercetătorul deoarece, dacă procesul selectării subiecților are ca punct de pornire idei preconcepute ale cercetătorului
- Este foarte important ca acele criterii de selecție pe care le folosim să fie foarte apropiate de obiectivele cercetării.

Tipul de sondaj	Conținut
1.Sondajul cazurilor modale	Presupune eșantionare celor mai tipice sau frecvente cazuri. De exemplu, intervierea votantului "tipic", principala problemă fiind bineînțeles "de unde știm care caz este tipic, modal?" putând afirma că, votantul modal este acea persoană de vârstă medie, educat și integrat în societate. Dar se pune întrebarea <i>este media vârstei reprezentativă pentru populație?</i> , <i>de unde știm că aceste trei variabile (vârstă, venit, nivel de educație) sunt definitorii pentru clasificarea votantului tipic?</i> Dacă religia sau etnia sunt mai relevante?
2. Eșantionul de experți	Selectarea persoanelor cu experiență demonstrată
3.Eșantioanele eterogene (sondaje pe baza diversitatii)	Sunt utilizate mai ales atunci când vrem să includem toate opiniile sau punctele de vedere despre o temă dar nerepartizarea acestora în mod proportional. Se mai numesc și sondaje pe baza diversității și reprezintă opusul sondajului cazurilor modale. Esențial pentru acest tip de sondaj este că se eșantionează idei și nu indivizi, scopul principal fiind identificarea unui spectru larg de idei
4.Eșantionarea cazurilor extreme (sau deviante)	Aplicabil în cazul studierii situațiilor de criză dintr-un domeniu, evenimente exotice, succesele notabile dintr-un domeniu, sau a eșecurilor notabile dintr-un anumit domeniu, etc.
5.Eșantionarea cazurilor tipice	Furnizează o secțiune a grupurilor mari de persoane.

Sondajul pe bază de voluntariat

- **Principiul** acestui tip de sondaj este auto-selecția unităților (respectiv respondenții decid singuri dacă participă sau nu la sondaj)
- **Eșantionarea pe bază de voluntariat (sau auto – eșantionarea), este supusă erorii cu nivelul cel mai ridicat dintre toate tipurile de eșantionare non – probabiliste**
 - **Avanzajele și dezavantajele acestui tip de sondaj sunt prezentate structurat în tabelul ce urmează**

Avantaje	Dezavantaje
1. Permite strângerea unei cantități mari de informații cu un cost foarte scăzut	1. Abaterea între valorile caracteristicilor eșantionului de voluntari și cele ale populației în general, pot conduce la indicatori distorsionați
2. Este foarte ușor de aplicat (practic nu există nici o regulă de aplicat) și ieftin și acestea sunt avantaje reale pentru firmele mici	2. Distorsiunea este mai mare decât în alte tipuri datorită caracterului voluntar al populației
3. De cele mai multe ori cercetătorul apelează, pentru construirea eșantionului la prieteni, rude, colegi	3. Oamenii sunt diferiți: unii sunt mai aventuroși, alții mai liberali în opinii, diferă ca statut educațional ,profesional, la unele persoane nevoia de afirmare este mai mare ,unii au o autoritate scăzută, unii sunt mai puțin convenționali, alții sunt mai sociabili, etc.
	4. Eroarea generată în astfel de selecții este datorată în principal disponibilității crescute a unor membri din populație de a participa la astfel de sondaje;
	5. Este necesară verificarea existenței diferenței de orice fel între voluntari și nevoluntari
	6. Cei care se oferă voluntar au mai multe informații despre subiectul cercetat decât nevoluntarii
	7. Nereprezentativitatea eșantionului

Alte tipuri de sondaje non – aleatoare

- **Eșantionarea normată**- asemănătoare eșantionării pe cote
- **Eșantionarea unităților perechi**- sunt selectate perechile similare de localități, tipuri de respondenți pentru comparații
- **Eșantionarea “cu mâna”**, asemănătoare sondajului bazat pe, rațiunea cercetătorului de a selecta subiecții
- **Sondajul pe bază de referințe**-tehnică în care grupul studiat definește tehnica de eșantionare
- **Sondajul cu multiplicare**- variantă a “bulgăreului de zăpadă”
- **Eșantionarea pe baza cazurilor negative**
- **Eșantionarea informatorilor cheie**
- **Eșantionarea site-urilor de pe internet**